

Je Kristus len prevtelením Budhu?

Emil Páleš

V kázni 12. mája 1996 v kostole Panny Márie Snežnej na Kalvárii v Bratislave doc. Anton Hlinka ostro odsúdil myšlienku reinkarnácie ako absurdný, extravagantný mýtus, radikálne nepriateľský nielen kresťanstvu, ale aj životu a morálke vôbec; ako "démonický výplod fantázie spred tritisíc rokov, ktorý podkopáva každé skutočné náboženstvo a vieru v osobného Boha". V tejto kázni odznelo veľké množstvo myšlienok, z ktorých všetky boli podané sugestívne, máloktorá však bola riadne zdôvodnená. Sčítanejšiemu poslucháčovi v oblasti náboženskej filozofie udieralo do očí, že doc. Hlinka preberá a reprodukuje cudzie myšlienky, nad ktorými sám hlbšie nepremýšľa a ani ich nedáva navzájom do súvislosti.

Podľa neho vraj zástancovia prevtelovania napr. bagatelizujú osobnosť Ježiša Krista tým, že ho vyhlasujú za jedno z mnohých prevtelení Budhu: *"Prevteľovanie sa podľa nich (zástancov tohto mýtu) vzťahuje aj na Ježiša z Nazaretu. Tvrdia o ňom, že on je iba jedným z početných prevtelení Budhu."*

Lenže môže sa Budha podľa budhizmu vôbec prevteľovať? Gótama Siddhárta z rodu Šakjov sa stal buddhom (prebudeným, osvieteným) vo chvíli, keď dosiahol nirvánu, t.j. vyvanutie, spálenie všetkej osobnej karmy - a tým vyslobodenie zo sansáry, z kolobehu životov. Pre budhistov to hlavné, čo Budha priniesol, je práve to, že našiel cestu z kolobehu životov von, a tým aj cestu von z utrpenia. Preto žiadneho budhistu by ani vo sne nenapadlo povedať, že Budha by sa mal ešte raz vteliť na Zemi.

Keby Budha nenašiel cestu von z kolobehu životov, keby nedosiahol nirvánu, pre budhistov by to znamenalo, že Budha nedokázal nič, že zlyhal. Bola by to myšlienka pre každého vyznavača budhizmu taká hrôzostrašná, ako asi pre kresťana pomyslenie, že Ježiš Kristus nevstal z mŕtvych, ale bol len bezvýznamný chudák, ktorý zomrel na kríži. Ako hovorí Pavol "No, jestli Kristus nevstal z mŕtvych, vtedy je márna i naša kázeň, a márna je i naša viera." (Kor 15:14), tak pre budhistov by bolo všetko márne, keby Budha nebol vtedy na zemi posledný raz.

Kristus by nebol Kristom, keby nevstal z mŕtvych. A Budha by nebol Buddhom, keby sa ešte musel vtelovať. Preto tvrdiť, že Budha by sa mal ešte raz do niekoho prevteliť, je nezmysel, aký môže vysloviť len niekto, kto o budhizme nemá ani tie najzákladnejšie vedomosti.

Čo chcel alebo mohol páter Hlinka povedať je nie to, že by budhizmus pokladal Krista za prevtelenie Budhu, ale že hinduizmus stavia svojich avatarov na roveň Kristovi. Podľa višnuistov sú napr. Krišna, Ráma, Narasinha, Váraha všetci avatarovia, t.j. prejavy Najvyššej Božskej Osobnosti, rovnako ako Kristus. Nie sú jeho prevtelením, ale sú na tej istej úrovni, ako on. Tým nepriamo znižujú Kristov význam, lebo ho robia len jedným z mnohých. Toto je skutočne v rozpore s kresťanstvom, ktoré pokladá Krista za stredobod svetových dejín.

Ak mal však otec Hlinka na mysli toto, tak nemal do svojej kázne miešať antropozofiu, ktorá má práve na presadení a vysvetlení tejto myšlienky v ezoterických kruhoch najväčšie zásluhy! Pre Rudolfa Steinera je Kristova obeť na Golgote osou svetových dejín, okolo ktorej sa všetko točí; okamih spojenia Krista so

Zemou je preňho centrálnou a najvýznamnejšou udalosťou celého zemskeho vývoja. Steiner po celý život opakovane zdôrazňoval, že Kristus je porovnateľný so Slnkom, zatiaľčo ostatní bódhisattvovia len s planétami, ktoré okolo neho obiehajú. Napr. v prednáškovom cykle o Markovom evanjeliu:

“Žiadneho astronóma by nenapadlo dávať Slnko naroveň ostatným planétam; je preňho samozrejmosťou, že Slnko vyčleňuje a stavia ako jedno jediné oproti obežniciam. Práve také samozrejmé je pre toho, kto vidí do tajomstiev vývoja ľudstva, že poznáva “slnko” medzi veľkými duchovnými vodcami ľudstva: a ako by bolo úplným nezmyslom hovoriť o Slnku rovnakým spôsobom ako o Jupiteri, Marse atd., je nezmysel hovoriť o Kristovi ako o jednom z bódhisattvov alebo ostatných duchovných vodcov ľudstva. Že akékoľvek znovuvtelenie Krista sa javí ako niečo absurdné, to by malo byť samozrejmosťou, ktorá je taká očividná, že o nej netreba ani hovoriť. ... Tu nejde o uprednostňovanie kresťanstva pred ostatnými náboženstvami. Je to asi tak, ako keby niekde nejaké náboženstvo malo vo svätých písmach napísané, že Slnko je iba planéta, ako všetky ostatné, a potom by niekto vystúpil a povedal: »Slnko treba vyčleniť ako niečo zvláštne medzi planétami«, a ostatní by sa tomu vzpierali a hovorili: »ale to je uprednostňovanie Slnka!« - Nie je to vôbec uprednostňovanie, ale len uznanie pravdy samotnej.

*Rudolf Steiner: Das Markus-Evangelium, Philosophisch-anthroposophischer Verlag, Berlin, 1918, 2. prednáška, str. 17